

VEILEDNING

TIL FORSKRIFT OM INDUSTRIVERN

Juli 2017

Veiledning til forskrift om industrivern, fastsatt 20. desember med endringer ved forskrift 18. februar 2015

Veiledningen gir utfyllende kommentarer til forskriftens bestemmelser og beskriver hvordan forskriftens krav kan oppfylles. Veiledningen er ment som en hjelp til forståelse og praktisering av forskriften. Det er ingen bindende krav i veiledningen.

Teksten i rammene er forskriftstekst – de bindende kravene. All annen tekst er veiledningstekst. Se også NSOs hjemmesider (www.nso.no/fagstoff) for eksempler og ytterligere forklaringer.

KAPITTEL 1

INNLEDENDE BESTEMMELSER

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre at virksomheter har et robust industrivern som forsvarlig og effektivt er i stand til å begrense de konsekvenser uønskede hendelser kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier og å bidra til rask normalisering.

TIL § 1. FORMÅL

De aller fleste industrivernpliktige virksomheter organiserer sitt industrivern med egne ansatte. For noen er det hensiktsmessig å benytte eksterne leverandører eller i samarbeid med andre virksomheter etablere og drifte et tilpasset industrivern. Dette er vanlig i industriparker. Det er opp til virksomheten å finne hensiktsmessige løsninger.

Forskriften med veiledning har som utgangspunkt at industrivernet er organisert med egne ansatte eller sysselsatte, se § 3 bokstav e.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder planlegging, organisering, dimensjonering, vedlikehold og samarbeid om industrivern i virksomheter som gjennomsnittlig sysselsetter 40 eller flere personer i året og som er registrert i følgende næringskoder:

NÆRINGSKODER:

06	Utvinning av råolje og naturgass
07	Bryting av metallholdig malm
08	Bryting og bergverksdrift ellers
09	Tjenester tilknyttet bergverksdrift og utvinning
10	Produksjon av nærings- og nytelsesmidler
11	Produksjon av drikkevarer
13	Produksjon av tekstiler
14	Produksjon av klær
16	Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler
17	Produksjon av papir og papirvarer
18.11	Trykking av aviser
18.12	Trykking ellers
18.14	Bokbinding og tilknyttede tjenester
19	Produksjon av kull- og raffinerte petroleumsprodukter
20	Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter
21	Produksjon av farmasøytiske råvarer og preparater
22	Produksjon av gummi- og plastprodukter
23	Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter
24	Produksjon av metaller
25	Produksjon av metallvare, unntatt maskiner og utstyr
26	Produksjon av datamaskiner og elektroniske og optiske produkter
27	Produksjon av elektrisk utstyr
28	Produksjon av maskiner og utstyr til generell bruk, ikke nevnt annet sted
29	Produksjon av motorvogner og tilhengere
30	Produksjon av andre transportmidler
31	Produksjon av møbler
32	Annen industriproduksjon
33	Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr
37	Oppsamling og behandling av avløpsvann
38.2	Behandling og disponering av avfall
38.3	Materialgjenvinning
45.2	Vedlikehold og reparasjon av motorvogner
46.71	Engroshandel med drivstoff og brensel
52.10	Lagring
52.223	Forsyningsbaser
88.993	Arbeidstrening for ordinært arbeidsmarked
88.994	Varig tilrettelagt arbeid
96.01	Vaskeri- og renserivirksomhet

Dersom en virksomhet har flere produksjonssteder, og avstanden mellom produksjonsstedene tilsier at det er uhensiktsmessig med et operativt samarbeid om industrivern, regnes hvert produksjonssted som egen virksomhet.

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon kan pålegge også andre virksomheter enn dem som omfattes av første ledd å etablere industrivern når dette anses nødvendig ut i fra virksomhetens risiko eller beliggenhet.

TIL § 2. VIRKEOMRÅDE

Til første ledd

Forskriften regulerer industrivern på to nivåer; grunnleggende krav og forsterket beredskap beskrevet i kapittel 2 og 3. Næringskodene fremkommer av registreringen i Enhetsregisteret. Virksomheter kan registrere inntil tre næringskoder. Om en av disse er blant de industrivernpliktige kodene er dette tilstrekkelig for å utløse industrivernplikt. Noen virksomheter er registrert på konsernnivå eller har et hovedkontor som i realiteten er en administrativ enhet for flere produksjonssteder. Dersom konsernet kun har administrative oppgaver er virksomheten ikke omfattet selv om både næringskode og antall sysselsatte tilsier dette.

Virksomheter i de nevnte næringskoder, og som «gjennomsnittlig sysselsetter 40 eller flere personer i året», er industrivernpliktige etter hovedregelen. Med sysselsatte menes «fast eller midlertidig ansatte og innleide og eventuelt andre som har et avtaleforhold med virksomheten som innebærer krav til tilstedeværelse», se § 3 bokstav e. Antall sysselsatte brukes som et mål på omfanget av aktiviteten i den enkelte virksomhet. Antall årsverk eller ansatte viser nødvendigvis ikke omfanget av aktiviteten i virksomheten siden dette ikke vil fange opp variasjoner og ulike kontraktsforhold knyttet til oppdrag inne på virksomhetens område.

Antall sysselsatte skal som hovedregel gjennomsnittberegnes over en 12 måneders periode. Det betyr at sesongarbeidere, vikarer og innleide som utfører arbeid på virksomheten (jevnlig eller på prosjekter) skal regnes med når antall sysselsatte i perioden skal beregnes.

Eksempler på beregning av gjennomsnittlig antall sysselsatte:

	Eksempel 1	Eksempel 2
MÅNED	ANTALL SYSSELSATTE	ANTALL SYSSELSATTE
1. januar	33	20
1. februar	31	20
1. mars	28	18
1. april	28	28
1. mai	29	28
1. juni	75	75
1. juli	76	75
1. august	60	60
1. september	30	30
1. oktober	30	30
1. november	30	30
1. desember	30	30
	480	444
Gjennomsnittlig antall sysselsatte pr. måned:	40	37

Ta utgangspunkt i antall sysselsatte den enkelte måned, bruk samme dato hver måned, summér alle tolv og del så på tolv.

I sesongpreget virksomhet må industrivernet tilpasses behovene både i og utenfor sesongtoppene. I virksomheter der kun et fåtall personer (typisk 5-6 personer) til daglig har oppgaver med industrielt/håndverksmessig preg, kan det gis dispensasjon fra kravet om industrivernplikt. Det må foreligge en risikovurdering (se § 5) som begrunner dispensasjonssøknaden.

Det forventes ikke at virksomheter som faller inn under virkeområdet, men som kun driver utleie av arbeidskraft, eller hvor de ansatte fast utfører sitt arbeide ute hos kunder, etablerer industrivern.

Også administrasjonen til den industrielle virksomheten skal regnes med der denne er plassert på samme industriområde. Hensikten er at industrivernet skal tilpasses og dimensjoneres for å kunne begrense konsekvensene ved mulige hendelser innenfor hele virksomhetens område.

Til andre ledd

I vurderingen av om det er u hensiktsmessig med et operativt samarbeid, menes de tilfellene der industrivernpersonellet vil bruke så lang tid på å nå fram til skadestedet at hensikten med industrivern ikke oppnås.

Det er anledning til – og ofte også fordelaktig – at virksomheten har én industrivernleder for flere likeartede produksjonssteder. Dette kan bidra til en helhetlig og ensartet systematisk styring av industrivernet. I slike tilfeller kan det være en fordel med en lokal nestleder/stedfortreder som er på plass på den enkelte virksomhet – dette for bedre eierskap/tilhørighet.

Til tredje ledd

NSO kan ved enkeltvedtak bestemme at også andre virksomheter enn de som faller inn under hovedregelen skal ha industrivern. Dette kan være virksomheter som håndterer farlige kjemikalier eller som har annen aktivitet med potensiale for hendelser som krever umiddelbar innsats og kvalifisert håndtering. Også virksomheter som kan bli eksponert for hendelser som skjer i virksomhet nær denne, for eksempel i næringsparker, kan pålegges industrivern.

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med

- a) **industrivern:** ordning som sikrer at kvalifisert personell i en virksomhet er tilgjengelig for innsats på kort varsel
- b) **innsatsleder:** den som på virksomhetens vegne har ansvaret for innsatsen på skadestedet
- c) **innsatsperson:** person i industrivernet som skal være i operativ innsats på skadested
- d) **innsatspersonell:** fellesbetegnelse på innsatsleder og innsatspersoner
- e) **sysselsatte:** fast eller midlertidig ansatte og innleide og eventuelt andre som har et avtaleforhold med virksomheten som innebærer tilstedeværelse
- f) **uønsket hendelse:** hendelse som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier
- g) **øvelse:** alle praktiske aktiviteter som vedlikeholder eller øker ferdighetene i å kunne håndtere virksomhetens uønskede hendelser.

TIL § 3. DEFINISJONER

Til bokstav e: Dette kan være lærlinger, vikarer, sjåførere, kontraktører, sesongarbeidere, m.fl.

§ 4. Meldeplikt

Virksomhet som faller inn under forskriften skal sende melding til Næringslivets sikkerhetsorganisasjon. Meldingen skal inneholde virksomhetens navn og adresse, organisasjonsnummer, næringskode, antall sysselsatte og om virksomheten skal ha forsterket industrivern, og hvilke forsterkninger, i henhold til kapittel 3.

TIL § 4. MELDEPLIKT

Meldingen gis ved e-post til post@nso.no

Informasjon om dette er å finne på www.nso.no/industrivernpliktig

KAPITTEL 2

INDUSTRIVERN – GRUNNLEGGENDE KRAV

TIL KAPITTEL 2

Alle virksomheter som er omfattet av forskriften må minimum etterleve kravene i dette kapitlet. Eksempler på type virksomheter som normalt kun skal forholde seg til kravene i kapittel 2 (i tillegg til kap. 1 og 4) er: mekanisk industri, elektroindustri, grafisk industri, bilverksteder, vaskeri, bakeri, virksomheter som gir arbeidstrening for ordinært arbeidsmarked og varig tilrettelagt arbeid. Virksomheter med potensial for hendelser med alvorlige konsekvenser må i tillegg etterleve kravene i kapittel 3. Vurderingskriterier finner du i § 14. Eksempler på type virksomheter/bransjer som normalt må følge disse kravene er gitt i veiledningen til § 14.

§ 5. *Oversikt over uønskede hendelser*

Med bakgrunn i gjennomført risikovurdering i henhold til internkontrollforskriften § 5 annet ledd nr. 6, skal virksomheten utarbeide en oversikt over uønskede hendelser som skal benyttes som beslutningsgrunnlag for organisering og dimensjonering av industrivernet.

Oversikten over uønskede hendelser skal gjennomgå minimum én gang i året og oppdateres ved endringer som har betydning for organisering og dimensjonering av industrivernet.

TIL § 5. OVERSIKT OVER UØNSKEDE HENDELSER

Til første ledd

Industrivernet skal tilpasses konsekvensene av de uønskede hendelsene som kan inntreffe. Det er avgjørende at risikovurderingen tar hensyn til uønskede hendelser som kan oppstå selv om de aldri tidligere har skjedd. En risikovurdering baseres ikke bare på historisk materiale. Det er de hendelsene med alvorlige konsekvenser – de som krever spesielle ferdigheter og som

den enkelte ikke selv kan ta seg av alene eller med bistand fra en kollega – som må ha fokus ved tilpasningen av industrivernet. Ofte omtales disse hendelsene som dimensjonerende uønskede hendelser. Disse hendelsene brukes i en beredskapsanalyse for å identifisere behov for utstyr, personell, kvalifikasjoner o.l. Se eksempel på slike beredskapsanalyser på nso.no. Spørsmålet er: Hva er nødvendig for å kunne utføre en forsvarlig og effektiv innsats for å begrense konsekvensene ved slike hendelser. Virksomheten må vise til en oversikt over disse uønskede hendelsene.

Til annet ledd

Når det skjer endringer som kan påvirke beredskapsbehovet skal oversikten over uønskede hendelser oppdateres. Om det ikke skjer endringer som påvirker de dimensjonerende uønskede hendelsene vil det være tilstrekkelig med en årlig gjennomgang. Det kan være hensiktsmessig å gjøre dette i forbindelse med den årlige gjennomgangen av beredskapsplanen, se § 7.

§ 6. Organisering

Virksomheten skal oppnevne industrivernleder som skal ivareta de administrative oppgavene med industrivernet. I de tilfeller der virksomheten har flere produksjonssteder, jf. § 2 andre ledd, kan disse ha felles industrivernleder.

Virksomheten plikter å gi industrivernleder myndighet og ressurser til å utføre sine oppgaver på en forsvarlig måte.

Industrivernet skal organiseres med innsatsleder og tilstrekkelig antall innsatspersoner for å kunne ivareta førsteinnsatsen ved uønskede hendelser. Innsatspersonellet skal til enhver tid være tilgjengelig i eller i umiddelbar nærhet til virksomheten slik at innsatsen kan iverksettes så raskt som mulig. I særlige tilfeller der det er få sysselsatte tilstede og lav risiko, gjelder likevel ikke kravet om tilgjengelighet.

TIL § 6. ORGANISERING

Til første ledd

Virksomhetens leder plikter å oppnevne industrivernleder. Industrivernleder skal ivareta de administrative oppgavene når det gjelder industrivern. Vedkommende bør ha en stilling i virksomheten som gjør det mulig å fange opp og behandle forhold av betydning for industrivernet. Se også veiledning til § 2 annet ledd.

Til annet ledd

Ingen utfyllende kommentarer.

Til tredje ledd

Industrivernets innsatsleder må kunne lede sine innsatspersoner under innsats. Innsatsleder må også være forberedt på å samarbeide med nødetatene. Det er hensiktsmessig på forhånd å avtale med nødetatene hvordan denne samordningen best kan utøves.

Hva som er tilstrekkelig antall innsatspersoner avhenger blant annet av hvor alvorlige hendelser industrivernet må være forberedt på å kunne håndtere. Også andre forhold, som komplekse anlegg, store områder, avstand til nødetater og utstyret disse har, kan ha betydning.

Innsatspersonell vil normalt være personer som er på jobb i virksomheten og som har som tilleggsoppgave å være i industrivernet. Det kan i spesielle tilfeller aksepteres at personellet i industrivernet har hjemnevakt. Dette vil kunne være aktuelt i de tilfellene disse personene bor nær virksomheten og kan møte raskt når en hendelse inntreffer.

Virksomheten skal sørge for at det er tilstrekkelig med industrivernpersonell, inkludert innsatsleder, til stede så lenge det er planlagt aktivitet. Dette inkluderer skift på kveld- og natt, i helger og ved ferieavvikling.

Når det ikke er aktivitet som kan føre til uønskede hendelser med konsekvenser som krever innsats fra innsatspersonell, vil det kunne aksepteres at virksomheten ikke har industrivernpersonell til stede.

§ 7. Beredskapsplan

Virksomheten skal utarbeide en skriftlig beredskapsplan. Beredskapsplanen skal inneholde opplysninger om hvordan industrivernet er organisert, og beskrive:

- a) ansvar og oppgavefordeling ved innsats
- b) type alarmer, alarmeringsinstruksjoner og varslingslister
- c) handling som umiddelbart skal utføres ved alarm
- d) tilgjengelige interne og eksterne ressurser.

Beredskapsplanen skal gjennomgås minimum én gang i året. Ved endringer som påvirker virksomhetens risiko eller beredskapsbehov skal beredskapsplanen oppdateres.

TIL § 7. BEREDSKAPSPLAN

Beredskapsplan, eller beredskapsplanverk, kan bestå av et sett ulike dokumenter. Oversikt over alarmsystem og tiltak ved alarm, varslingsplaner, stående ordre, tiltakskort, oppslagsverk, sjekklister, objektplaner, kommunikasjonsplaner, kart og tegninger er eksempler på dette. Det som er listet opp i bokstav a-d er minimumskrav. Virksomheten må selv vurdere hvilken oppbygning (rekkefølge, omfang og struktur) planverket skal ha, og om det er behov for mer enn det som er beskrevet her.

Til første ledd bokstav a

Oppgavefordeling ved innsats kan beskrives på tiltakskort. Tiltakskortet kan være en huskeliste over viktige tiltak for bestemte funksjoner med oppgaver ved ulike hendelser som brann i verksted, gasslekkasje, fastklemt person o.l. Tiltakskortene kan lages for innsatsleder, ansvarlig for telleplass, pumpekjører osv.

Til første ledd bokstav b

Alarmering og varsling skal sikre at innsatspersonellet får rask varsling og effektiv utrykning. Det er viktig at virksomheten vurderer hvordan ulike hendelser varsles mest mulig effektivt. En felles varsling/alarmtype for

branntilløp, gasslekkasje og personskaade er ikke å anbefale siden både målgruppe og forventet handlingsmønster vil være svært ulike. Effektiv og forsvarlig innsats forutsetter at alle som er eller kan bli berørt av hendelsen får riktig varsling og følger prosedyrer fastsatt i beredskapsplan. Det er av avgjørende betydning at alle i virksomheten kjenner varslingsrutinene slik at de som skal gå i innsats blir varslet så raskt som mulig.

Til første ledd bokstav c

Denne bestemmelsen beskriver det som også kalles stående ordre. En stående ordre skal sikre en effektiv og rask igangsetting av innsatsen og skal følges inntil annen ordre blir gitt. Eksempel på stående ordre:

Eksempel 1	Eksempel 2
VED BRANNALARM	VED ALARM – PERSONSKADE
<ul style="list-style-type: none"> • Møt i industriverrommet • Ta på personlig vernebekledning • Ta kontakt med innsatsleder over radio	<ul style="list-style-type: none"> • Ta på vest • Ta med førstehjelpsveske • Meld deg til innsatsleder på radio

Til første ledd bokstav d

Dette dreier seg om bl.a. oversikt over personell, kvalifikasjoner og beredskapsutstyr, inkludert hvor utstyret er plassert og eventuelt om det er behov for beskrivelse med hensyn til bruk. Eksterne ressurser kan være nødetatens kapasiteter, kvalifikasjoner, utstyr og materiell og forventet ankomst etter alarm. Også andre ressurser som kan bidra i håndtering av en uønsket hendelse kan beskrives med utstyr og tilgjengelighet. Dette kan for eksempel være nabovirksomheter.

Til annet ledd

Se kommentar til § 5 annet ledd.

§ 8. Personlig verneutstyr

Innsatspersonell skal ha personlig verneutstyr som gir tilstrekkelig vern under øvelser og innsats.

Oversikt over personlig verneutstyr skal dokumenteres skriftlig.

TIL § 8. PERSONLIG VERNEUTSTYR

For å verne om innsatspersonellets liv og helse er det viktig at relevant personlig verneutstyr alltid brukes under øvelser og innsats.

For industrivernpliktige virksomheter kan det være nødvendig å anskaffe særskilt vernebekledning for innsatspersonellet. I de tilfeller det daglige arbeidstøyet gir tilstrekkelig vern er det normalt ikke behov for ytterligere vernebekledning. Verneutstyret skal være CE-merket.

Det samme verneutstyret kan benyttes av flere personer, forutsatt at disse ikke har behov for utstyret samtidig og at utstyret passer. Når det personlige utstyret brukes av flere, plikter arbeidsgiver å sørge for at slik bruk ikke medfører helsemessige eller hygieniske problemer for brukerne.

Til annet ledd

Oversikt over personlig verneutstyr kan være en del av beredskapsplanverket. Se kommentar til § 7 første ledd bokstav d. Oversikten bør vise hvor utstyret er plassert og kan benyttes til kontroll og systematisk vedlikehold av utstyret.

§ 9. Utstyr

Virksomheten skal ha førstehjelps-, brannvern- og annet beredskapsutstyr for å kunne håndtere uønskede hendelser som fremkommer etter risikovurdering i henhold til § 5. Utstyret skal være lett tilgjengelig for innsatspersonellet. Utstyret skal jevnlig kontrolleres og vedlikeholdes.

Oversikt over tilgjengelig utstyr skal dokumenteres skriftlig.

TIL § 9. UTSTYR

De kartlagte konsekvensene av de dimensjonerende uønskede hendelsene vil være styrende for behovet for utstyr. Se kommentar til § 5 første ledd. Har virksomheten hendelser med potensiale for klemskader må industrivernet være forberedt på å frigjøre den skadde, og det kan være behov for eget tilpasset utstyr. Det kan være viktig med utstyr for å hindre varmetap hos den skadde. Dette kan være alt fra ulltepper eller bobleplast til mer avanserte løsninger. Kravet til utstyr er at det er hensiktsmessig og lett tilgjengelig. Hvis det er tvil om hva slags utstyr det er behov for, kontakt fagfolk som brannvesen, helsepersonell og politi eller kontakt NSO.

Det er viktig å være oppmerksom på at ikke alt utstyr kan brukes i alle situasjoner. For eksempel må det vurderes om det er behov for spesielle slökkemidler. Dersom industrivernet har behov for å benytte virksomhetens maskiner, verktøy og eventuelt annet utstyr, eller få tilgang til områder der det kreves autorisasjon, som ved elektriske anlegg, må innsatspersonellet ha nødvendig opplæring og eventuelle autorisasjoner eller etablere rutiner for rekvirering av annet kvalifisert personell.

Til annet ledd

Oversikt over beredskapsutstyret kan være en del av beredskapsplanverket. Se kommentar til § 7 første ledd bokstav d. Oversikten bør vise hvor utstyret er plassert og eventuelt tilgjengeligheten.

Oversikten er et nyttig hjelpemiddel ved kontroll og systematisk vedlikehold av utstyret.

§ 10. Kvalifikasjoner

Industrivernleder skal ha kvalifikasjoner for å kunne organisere, dimensjonere og drifte industrivernet i virksomheten.

Innsatsleder skal ha god kunnskap om virksomheten og beredskapsplanen og ha kvalifikasjoner for å kunne lede egne innsatspersoner og samarbeide med nødetatene.

Innsatspersonene skal ha nødvendig kunnskap om virksomheten og beredskapsplanen og ha kvalifikasjoner for å håndtere virksomhetens uønskede hendelser.

Den enkeltes kvalifikasjoner skal dokumenteres skriftlig.

TIL § 10. KVALIFIKASJONER

Alle i industrivernet må ha tilfredsstillende kvalifikasjoner som kunnskap og ferdigheter til å håndtere de oppgavene de kan bli stilt overfor. Det forventes at industrivernleder kartlegger behovet for opplæring, organiserer opplæringen og fører oversikter over hva den enkelte har av kvalifikasjoner. Det er viktig at personell som skal inngå i industrivernet er motiverte og fysisk og psykisk egnede til oppgaven.

Til første ledd

Industrivernleder må ha god kunnskap om det regelverket som regulerer industrivernet, ha oversikt over uønskede hendelser og hvilke tiltak som er nødvendige for å etablere en tilpasset beredskap.

Industrivernleder har som oppgave å sikre at innsatspersonell har tilstrekkelige kvalifikasjoner og at det gjennomføres relevante, tilpassede øvelser for industrivernet. Vedkommende må også sikre at alt personell har tilstrekkelig og godt nok utstyr og materiell.

Til annet ledd

Innsatsleder skal kjenne virksomheten godt; uteområder, bygninger og øvrige anlegg. Vedkommende må også ha god kunnskap om produksjonen og eventuelle farlige stoffers egenskaper. Innsatsleder skal ha god kunnskap om

virksomhetens dimensjonerende uønskede hendelser og beredskapsplanen. Innsatsleder skal sørge for at innsats blir iverksatt og gjennomført på en forsvarlig, trygg og effektiv måte. Innsatsleder bør kjenne sine innsatspersoner for å kunne lede dem effektivt. Det kan derfor være en fordel om innsatsleder i det daglige har en jobb som teamleder, skiftleder eller tilsvarende. Innsatsleder må kunne samarbeide effektivt med nødetatene og andre ressurser. Dette krever både kunnskap om organisering på skadested og egen rolle mot nødetatenes skadestedsledelse.

Til tredje ledd

Hensikten med kvalifikasjonskravet er å sikre at innsatspersonene har tilfredsstillende kunnskap og ferdigheter i å håndtere de uønskede hendelsene som kan inntreffe. Kravet skal også sikre at de ikke utsetter seg for farer og kan samvirke med nødetatene ved behov. Det er viktig at kvalifikasjonene erverves før det blir aktuelt å gå i reell innsats.

Til fjerde ledd

Om dokumentasjonen, som kursbevis eller annet, ikke kan fremskaffes kan kravet ivaretas ved egenerklæring som beskriver de kvalifikasjonene personen har. Dette kan være erfaring fra Røde Kors, Norsk Folkehjelp, brannvesenet, Forsvaret eller annen beredskaps erfaring.

§ 11. Samordning av industrivern

Dersom konsekvensene av en uønsket hendelse kan påvirke annen virksomhet som er pliktig til å etablere industrivern etter denne forskriften, skal virksomhetenes industrivern samordnes. Samordningen skal avtales skriftlig og beskrives i virksomhetens beredskapsplan.

TIL § 11. SAMORDNING AV INDUSTRIVERN

Der to eller flere virksomheter holder til innenfor et geografisk avgrenset område kan det være hensiktsmessig, og nødvendig, å samordne industrivernressursene. Ved en slik samordning skal likevel hver av de industrivernpliktige virksomhetene oppnevne egen industrivernleder.

Det er kun virksomheter som er omfattet av forskriften som kan pålegges å samordne i henhold til denne bestemmelsen. Virksomhetene skal samordne industrivernet så langt det er hensiktsmessig.

Samordning kan være varsling, evakuering og første håndtering for ivaretagelse av liv og helse i forbindelse med for eksempel gasslekkasje og brann. Videre kan det være aktuelt å samordne øvrige beredskapstiltak og operativ innsats for å utnytte ressursene og kvalifikasjonene på best mulig måte.

Se også forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 6. Samordning.

§ 12. Øvelser

Innsatspersonellet skal øves minst hver sjette måned i å håndtere uønskede hendelser, jf. § 5.

Det skal utarbeides skriftlig øvelsesplan. Den enkelte øvelse skal planlegges med tema og mål og evalueres. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig og skal minst inneholde opplysninger om hvem som deltok og eventuelle forbedringstiltak.

TIL § 12. ØVELSER

Til første ledd

Øvelser regnes som et av de viktigste tiltakene for å sikre en forsvarlig og effektiv håndtering av mulige uønskede hendelser. Øvelsene bør rettes mot håndtering av de dimensjonerende uønskede hendelsene som kan oppstå i virksomheten. I planleggingen og ved gjennomføringen av øvelsene bør man bruke beredskapsplanen som underlag. Økte ferdigheter forutsetter gjentatte, regelmessige øvelser. Et minimum er her satt til øvelse hver sjette måned. Dette er for å unngå løsninger der to øvelser i året blir gjennomført tilnærmet samtidig. En slik praksis vil ikke gi ønsket effekt.

Til annet ledd

Øvelsesplan skal bidra til forutsigbarhet og systematisk styring av øvelsesaktiviteten slik at håndtering av de aktuelle uønskede hendelsene blir øvet. Det etableres normalt to typer planer. Plan for øvelser som skal gjennomføres i en bestemt periode, normalt et år, og en mer detaljert plan for den enkelte øvelse.

Ved å etablere en langsiktig øvelsesplan for inntil tre år kan virksomheten normalt sikre at alle dimensjonerende uønskede hendelser blir øvet gjennom planperioden.

Tema og mål for øvelsene skal bidra til tilpasning av industrivernet og sikre forsvarlig og effektiv håndtering av mulige hendelser. Evaluering av øvelsene er viktig for å skape god læring og avdekke om målet for øvelsen ble nådd. For at evalueringen skal ha verdi, må målene være så konkrete at det er mulig å måle om de er nådd. Målene må beskrive hva som ønskes oppnådd ved øvelsen, som for eksempel tid brukt til påklledning og oppmøte eller teknisk utførelse.

Dokumentasjonen bør angi tidspunkt for øvelsen, hvem som var ansvarlig, oversikt over deltagere, mål for øvelsen, beskrivelse av scenariet og gjennomføringen, oversikt over forbedringspunkter og eventuell tidsfrist for å få gjennomført tiltak og hvem som er ansvarlig for tiltakene. Dokumentasjonen bør gjøres tilgjengelig for de som deltok i øvelsen. Det anbefales å vurdere om det kan være hensiktsmessig å distribuere rapporten til andre i virksomheten.

§ 13. Bistandsplikt

Industrivernpliktige virksomheter plikter etter anmodning å yte bistand til annen virksomhet og nød- og beredskapsstatene, så langt dette er mulig under hensyn til egen beredskap. Virksomhet som yter bistand kan kreve refusjon av påførte utgifter fra den som mottar bistand.

TIL § 13. BISTANDSPLIKT

Ingen utfyllende kommentarer.

KAPITTEL 3

FORSTERKET INDUSTRIVERN

§ 14. Virksomheter med potensial for hendelser med alvorlige konsekvenser

Industrivernet skal forsterkes dersom uønskede hendelser, i forbindelse med aktiviteten i virksomheten, kan medføre én eller flere av følgende konsekvenser:

- a) alvorlige personskader
- b) evakuering av personer utenfor virksomheten
- c) betydelige og langvarige miljøskader
- d) betydelige materielle skader
- e) materielle skader utenfor virksomheten.

Slike virksomheter skal i tillegg til kravene i kapittel 2, også etterleve kravene i kapittel 3.

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon kan pålegge virksomhet å etablere industrivern i henhold til kapittel 3.

TIL § 14. VIRKSOMHETER MED POTENSIAL FOR HENDELSER MED ALVORLIGE KONSEKVENSER

Denne bestemmelsen beskriver hva som er avgjørende for om en virksomhet også må etterleve kravene i kapittel 3.

Til første ledd

Forskriften gir ikke utførlig beskrivelse av hva som er alvorlig konsekvenser. Virksomheten må selv vurdere potensiale i mulige uønskede hendelser og konsekvensene de kan medføre. Arbeid i høyden, tunge løft, store konstruksjoner, farlige kjemikalier, brannfarlige stoffer, eksplosjonsfare, er eksempler på aktivitet og tilstander som kan medføre uønskede hendelser med potensial

for alvorlige konsekvenser. Dette er hendelser som kan kreve rask, effektiv og særlig kvalifisert førsteinnsats. Også avstand til nødetatene og deres ressurser kan ha betydning for om virksomheten må forsterke sitt industrivern og i tilfelle med hvilke forsterkninger.

Virksomheter som har kartlagt hendelser som kan få konsekvenser for omgivelsene utenfor virksomheten skal organisere forsterket industrivern. Dette kan være hendelser som brann, eksplosjon, gasslekkasje eller annet. Eksempler på virksomheter som normalt må etablere forsterket industrivern er smelteverk, olje- og petrokjemivirksomheter, treforedling, kjemisk industri, plastindustri, skipsverft og deler av næringsmiddelindustrien.

Til andre ledd:

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 15. Forsterkninger

Virksomhet med potensial for hendelser med alvorlige konsekvenser, jf. § 14, skal organisere industrivernet med redningsstab. Redningsstaben skal ha myndighet til å ta avgjørelser på strategisk nivå og evne til å vurdere hendelsens utvikling og de fremtidige behov i samarbeid med ledelsen på skadestedet.

Virksomheten skal med bakgrunn i oversikten etter § 5 forsterke industrivernet innenfor ett eller flere av følgende fagområder:

- a) førstehjelp
- b) brannvern
- c) miljø- og kjemikalievern
- d) kjemikaliedykking
- e) røykdykking.

Virksomheten skal vurdere behovet for ytterligere forsterkning av industrivernet og gjennomføre nødvendige tiltak.

Når det er behov for bistand til avsperring, sikring av skadested og mottak av nødetatene, skal virksomheten organisere industrivernet med orden og sikring.

TIL § 15. FORSTERKET INDUSTRIVERN

Til første ledd

Redningsstabens oppgaver er å støtte innsatsleder og bidra med ressurser og håndtering av hendelsen. Redningsstaben må være forberedt på å kunne varsle og kommunisere med interne og eksterne interessenter. Redningsstaben bør bestå av personell med lederansvar. Deltakerne skal gis tilstrekkelig opplæring før de inngår i redningsstaben. Opplæringen bør omfatte kunnskap om virksomhetens bygg/anlegg og områder, prosesser, driftssystemer, lager/tankanlegg mv. Videre bør opplæringen gi redningsstaben kunnskap om virksomhetens risikovurderinger og beredskap. Spesielt i denne sammenheng bør det være fokus på industrivern, planverk/ instruksjoner som er relevant for redningsstaben og hvordan virksomheten skal samhandle med nødetatene ved hendelser.

Til andre ledd

Virksomheter som har kartlagt at de må kunne håndtere hendelser som forgiftning, alvorlige etseskader, alvorlige brannskader, frigjøring, amputasjon, eller hendelser som krever håndtering av flere skadde skal normalt etablere forsterket førstehjelp. Virksomheten må da ha særlige kvalifikasjoner for å kunne gi rask, effektiv livbergende førstehjelp.

Forsterket brannvern skal normalt etableres i de virksomhetene der industrivernet er forberedt på innsats med såkalt tyngre slukkeutstyr. Dette er utstyr som kommer i tillegg til håndsløkkerutstyret og består normalt av brannslanger, grenrør, strålerør og eventuelt pumpe for trykkforsterkning eller vannforsyning fra åpen vannkilde.

Virksomheter med behov for miljø- og kjemikalievern skal ha god kunnskap om virksomhetens kjemikalier slik at industrivernet kan iverksette forsvarlige og effektive tiltak ved hendelser. Slike tiltak kan kreve bruk av overtrekksdrakt, filtermaske og enkelt verneutstyr som hansker, støvler, briller og liknende. I tillegg kan det være behov for utstyr for håndtering av lekkasjer og eventuelt tetting og oppsamling.

Kjemikaliedykking etableres for innsats i område med farlig forurensning eller oksygenmangel, for å redde liv eller bekjempe lekkasje av kjemikalier. Kjemikaliedykkerlag består av minst tre personer. Kjemikaliedykkerne må ha fullstendig beskyttelse fra den omkringliggende atmosfæren. Mer informasjon finnes i veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Røykdykking etableres for innsats i tett brannrøyk, vanligvis innendørs, for å redde liv eller der det kan bidra til å hindre at en hendelse får stor konsekvens for virksomheten eller omgivelsene. Et røykdykkerlag består av minst tre personer. Mer informasjon finnes i veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Se: www.dsb.no/lover/brannvern-brannvesen-nodnett/veiledning-til-forskrift/veiledning-om-royk--og-kjemikaliedykking/

Til tredje ledd

Eksempler på ytterligere forsterkning av industrivernet kan være beredskapstiltak for håndtering av hendelser med radioaktive kilder, redning i høyden, i tanker eller andre vanskelige tilgjengelige områder, flom eller annen naturskade.

Til fjerde ledd

Orden og sikring kan i tillegg til bistand ved avsperring, sikring av skadested og mottak av nødetatene, utstyres og forberedes til å bistå ved evakuering.

§ 16. Utstyr

Redningsstaben skal disponere tilstrekkelig og tilfredsstillende utstyr og ha tilgang til egnede lokaler.

Orden og sikring skal disponere tilstrekkelig og tilfredsstillende utstyr.

Oversikt over tilgjengelig utstyr skal dokumenteres skriftlig.

TIL § 16. UTSTYR

Til første ledd

Redningsstaben skal disponere lokale som passer til formålet og bør ha tilgang til følgende utstyr og dokumentasjon:

- Beredskapsplan
- Kommunikasjonsutstyr
- Oversiktskart
- Prosessbeskrivelser
- Oversikt over avløp og kraftforsyning
- Utstyr for bl.a. tavle- og loggføring

Til annet ledd

Tilstrekkelig og tilfredsstillende utstyr kan være sperremateriell, kommunikasjonsutstyr og eventuelt annet utstyr som kan bidra til å sikre skadested, ta hånd om evakuerte og eventuelt drifte samlepass.

Til tredje ledd

Det er hensiktsmessig med en samlet oversikt over beredskapsutstyret. Denne bør være lett tilgjengelig for innsatspersonell og er ofte en del av beredskapsplanverket. Se kommentar til § 7 første ledd bokstav d. Oversikten bør vise hvor utstyret er plassert og eventuelt tilgjengeligheten. Oversikten er et nyttig hjelpemiddel ved kontroll og systematisk vedlikehold av utstyret.

§ 17. Kvalifikasjoner

Personer i redningsstab skal ha nødvendig kunnskap om virksomheten og beredskapsplanen.

Personer i orden og sikring skal ha kvalifikasjoner for å kunne avsperre og bidra til sikring av skadested.

Ved forsterket industrivern etter § 15 stilles følgende krav:

a) Innsatspersoner ved forsterket førstehjelp skal ha kvalifikasjoner for å håndtere alvorlige personskader.

b) Innsatspersoner ved forsterket brannvern skal ha kvalifikasjoner for å håndtere brann.

c) Innsatspersoner i miljø- og kjemikalievern skal ha kvalifikasjoner for å håndtere hendelser med kjemikalier som ikke innebærer behov for kjemikalieverndrakt og pusteluft.

d) Kjemikaliedykkere skal tilfredsstillende gjeldende helsekrav og ha tilfredsstillende kvalifikasjoner for å håndtere uønskede hendelser med kjemikalier.

e) Røykdykkere skal tilfredsstillende gjeldende helsekrav og ha tilfredsstillende kvalifikasjoner for å håndtere uønskede hendelser med brann.

Den enkeltes kvalifikasjoner skal dokumenteres skriftlig.

TIL § 17. KVALIFIKASJONER

Til første og andre ledd

Se kommentarer til § 15 første ledd.

Til tredje ledd bokstav a

Se kommentarer til § 15 andre ledd.

Til tredje ledd bokstav b

Se kommentarer til § 15 andre ledd.

Til tredje ledd bokstav c

Se kommentarer til § 15 andre ledd.

Til tredje ledd bokstav d

For industrivernet kjemikaliedykkere er det nødvendig å ha god kunnskap om de kjemikaliene virksomheten har, hvordan de oppfører seg, og om håndtering av uønskede hendelser med disse kjemikaliene.

Helsekravene til kjemikaliedykkere er de samme som for røykdykkere, se nedenfor.

Til tredje ledd bokstav e

Det forventes at røykdykkere følger veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Helsekravene til røykdykkerne er gitt i arbeidsmiljøloven §§ 3-1 annet ledd bokstav f og g, jf. forskrift om organisering, ledelse og medvirkning kap. 14 og forskrift om utførelse av arbeid §§ 3-23 til og med 3-27.

Det er også utarbeidet en standardtest som en del av sikkerhetsopplegget for røyk- og kjemikaliedykkere. Arbeidsgiveren må sørge for regelmessig helsekontroll og fysiske tester. Arbeidstilsynet har utarbeidet en veiledning som angir hvilke helseforhold som bør kontrolleres og hvilke kriterier som skal være oppfylt for at røyk- og kjemikaliedykkere vurderes å være helsemessig skikket til arbeidet. Les mer om veiledningen på <http://www.arbeidstilsynet.no/veiledning.html?tid=78046>.

Der lokalt brannvesen ønsker at virksomheten stiller med kjentmann for assistanse ved innsats, skal dette avtales og være beskrevet i beredskapsplanverket. Belastningen for denne personen kan bli den samme som for røykdykkere, og vedkommende skal ha samme utstyr, opplæring og øvelser som røykdykkerne. Virksomheten må iverksette tiltak som sikrer at kjentmann ikke, under noen omstendighet, går i røykdykkerinnsats alene. Organisering av industrivernet med kjentmann er ikke å betrakte som en forsterkning.

Til fjerde ledd

Se kommentarer til § 10 fjerde ledd.

§ 18. Øvelser

Innsatspersonellet skal øves regelmessig og minimum fire ganger i året. Øvelsene skal planlegges og gjennomføres slik at de dekker variasjoner i tema, årstider, værforhold, tider på døgnet, ulike driftssituasjoner og andre forhold av betydning for håndteringen av uønskede hendelser.

Personer i redningsstab samt orden og sikring skal minimum én gang i året øves i de oppgavene de kan bli stilt overfor.

TIL § 18. ØVELSER

Til første ledd

Øvelser regnes som et av de viktigste tiltakene for å sikre en forsvarlig og effektiv håndtering av mulige uønskede hendelser. Det skal gjennomføres praktiske øvelser som er tilstrekkelig omfattende til at innsatspersonellet får nødvendige ferdigheter og trygghet i å håndtere de uønskede hendelsene som kan inntreffe. Se også kommentarer til § 12.

Krav til øvelser for røyk- og kjemikaliedykkere er beskrevet i veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Til annet ledd

Redningsstaben og orden og sikring bør gjennomføre bordøvelser i tillegg til fullskalaøvelser.

KAPITTEL 4

AVSLUTTENDE BESTEMMELSER

§ 19. Avgift

Industrivernpliktig virksomhet skal betale en årlig avgift til dekning av utgifter som Næringslivets sikkerhetsorganisasjon har med å organisere og føre tilsyn med industrivernet. Avgiften kan differensieres etter virksomhetenes risiko.

TIL § 19. AVGIFT

Se NSO sine hjemmesider, www.nso.no for beregning av industrivernavgiften.

§ 20. Rapportering

Virksomheten plikter å rapportere om industriverntiltak når Næringslivets sikkerhetsorganisasjon krever det.

TIL § 20. RAPPORTERING

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 21. Tilsyn

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon fører tilsyn med at kravene i forskriften blir oppfylt.

TIL § 21. TILSYN

Det er bare NSO som fører tilsyn med etterlevelsen av denne forskriften.

§ 22. Dispensasjon

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon kan dispensere fra bestemmelsene i forskriften når det foreligger særlige grunner og forutsatt at det ikke strider mot internasjonale avtaler som Norge har inngått.

TIL § 22. DISPENSASJON

Spørsmål og avklaringer i forhold til dispensasjon må tas direkte med NSO.

§ 23. Klage

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er klageinstans for vedtak fattet av Næringslivets sikkerhetsorganisasjon.

TIL § 23. KLAGE

Alle forvaltningsvedtak kan påklages og informasjon om klageadgang fremkommer i vedtaket.

§ 24. Reaksjonsmidler

Ved overtredelse av forskriften eller vedtak truffet i medhold av forskriften gjelder bestemmelsene i sivilbeskyttelsesloven § 34 - § 35.

TIL § 24. REAKSJONSMIDLER

Ved manglende etterlevelse av pålegg vil NSO varsle illeggelse av tvangsmulkt. Vedtatt og ilagt tvangsmulkt vil løpe til opprinnelig pålegg er fulgt opp av virksomheten.

§ 25. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2012.

Fra samme tid oppheves forskrift 29. november 1996 nr. 1092 om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter m.v. og tilhørende retningslinjer.

Ved ikrafttredelse bortfaller vedtak gitt med hjemmel i forskrift 29. november 1996 nr. 1092 om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter m.v. og tilhørende retningslinjer.

TIL § 25. IKRAFTTREDELSE

Ingen utfyllende kommentarer.

For mer informasjon om industrivern og
eksempler på tolkning av regelverket:
www.nso.no

Kontaktinfo til NSO:
E-post: post@nso.no
Tlf: 901 00 333